

Ärende: VN/8329/2023

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

Lausunnonantajan lausunto

Ersättningar enligt integrationslagen (61-62 §)

Regeringens proposition föreslår att ersättningstiden för den kalkylerade ersättning som betalas till kommuner och välfärdsområden förkortas samt att ersättningsnivån för kostnaderna för tolkning sänks samtidigt som kostnaderna för tolkning inkluderas i den kalkylerade ersättningen. Semantix Finland Oy anser propositionen vara problematisk och att de förslagna åtgärderna försvårar integrationen och myndigheternas arbete, samt försämrar kvaliteten på tolkning inom offentliga tjänster.

Tolktjänster förvärvas oftast genom offentlig upphandling och konkurrensutsättning. Ifall propositionen godkänns, ökar pressen på upphandlingsenheterna att förvärva tolktjänster till billigaste möjliga pris. Det här leder till en ökad risk för att tolkningen genomförs av en utbildad tolk. Eftersom ingen lag definierar tolkars yrkeskvalifikationer och tolk inte är en skyddad yrkestitel, kan i praktiken vem som helst som besitter ens elementära kunskaper i finska eller svenska och något främmande språk fungera som tolk i Finland idag. Detta utom någon formell behörighet eller förståelse för tolkarnas yrkesregler.

En del av kommunerna och välfärdsområdena förvärvar tolktjänster via s.k. in-house-bolag, då tjänsterna förvärvas utan konkurrensutsättning. Rätten att förvärva tjänster utan konkurrensutsättning borde begränsas hos organisationer inom den offentliga förvaltningen och kostnaderna för de tjänster som förvärvats via in-house-bolag borde undersökas och jämföras med tjänster som förvärvats via konkurrensutsättning.

Det saknas redan idag resurser inom den offentliga förvaltningen att bedöma kvaliteten på tolktjänster. Ifall välfärdsområden och kommuner tvingas spara in på tolkkostnader, ökar risken för att utbildade tolkar används eller i värsta fall att tolktjänster inte beställs över huvud taget.

Utebliven eller bristfällig och felaktig tolkning kan förlänga och komplicera myndighetsprocesser, förorsaka vårdfel och leda till att myndighetsbeslut fattas på felaktiga grunder. Risken att en anhörig (t.om. ett minderårigt barn) används som tolk ökar också. Felaktig tolkning äventyrar både kundens och myndighetens eller vårdpersonalens rättsskydd.

Propositionen lyfter även fram möjligheten för kommunerna att sänka tolkkostnaderna genom att använda distanstolkning. Distanstolkning används redan idag i bred omfattning. Uppskattningsvis 70–80% av alla myndighetstolkningar sköts via distanstolkning. I vissa känsliga situationer är det helt nödvändigt att ha en tolk fysiskt på plats, och därför är det svårt att se att det skulle vara möjligt att höja andelen distanstolkningar ytterligare. En väl genomförd distanstolkning förutsätter också att det finns tekniska lösningarna tillgängliga som uppfyller kraven på hörbarhet. Då utbildade tolkar utan tillräcklig förståelse för tolketiken jobbar på distans ökar ytterligare risken för att regler om tystnadsplikt och sekretess bryts.

I stället för att försöka minska på tolkkostnaderna genom att förkorta ersättningstiden och driva in kostnader för en tolktjänst som lämnats oanvänd utan grund, borde fokus ligga på att reglera tolkarnas behörighet, effektivisera upphandlingskompetensen och stöda en hälsosam konkurrens inom språktjänstbranschen. Genom dessa åtgärder kunde man effektivisera myndighetsprocesserna, undvika felbeslut till följd av tolkfel samt främja utländska personers möjlighet att integreras och fungera i det finländska samhället.

Avgift för tolkningskostnader för oanvänt besök (32 a §)

-

Stöd till ensamkommande minderåriga (34, 69 §)

-

Mottagande av flyktingar (44 §)

-

Övriga kommentarer

-

Grönmark Christa
Semantix Finland Oy